

1. Cel projektu:

Festiwale stały się obecnie jedną z najbardziej popularnych form praktyk kulturowych milionów ludzi. Organizowane przez cały rok, dostarczają rozrywki i relaksu. Dotyczy to szczególnie festiwali muzycznych, bowiem muzyka jest medium wywołującym żywe reakcje. W dotychczasowych badaniach festiwali skupiano się zwykle na sacrum, rytuale, performansie czy liminalności. Te tradycyjne perspektywy pomijają jednak bardzo istotny wymiar współczesnych festiwali. Obserwujemy, że coraz ciekawsze stają się oficjalne „misje” festiwali, publiczne deklaracje ich organizatorów, kody językowe i wizualne, zachowania uczestników oraz symboliczne gesty wykonawców – zwłaszcza te, które odwołują się do określonych wartości oraz norm. W związku z nimi posługujemy się pojęciem aksjonormatywności.

Celem projektu jest zbadanie, na czym polega znaczenie festiwali muzycznych jako stref propagowania określonych wartości. Część festiwali oficjalnie organizowana jest w kontrze do innych, niektórzy dyrektorzy w otwarty sposób mówią o swoich festiwalach przez pryzmat wartości/norm. Dlatego chcielibyśmy sprawdzić, na czym polega zjawisko festiwalizacji wartości. Interesuje nas, czy uczestnicy festiwali akceptują i internalizują ich łady aksjonormatywne. Chcemy dowiedzieć się, w jaki sposób festiwalowa aksjonormatywność jest traktowana przez organizatorów festiwali (dyrektorzy, dyrektorzy artystyczni, przedstawiciele grup producenckich i promocyjnych), jak „misje” festiwali włączane są w promocje miast/wsi i regionów; czy festiwale funkcjonują jako elementy polityki kulturalnej i historycznej; jak powstają lokalne narracje wokół festiwali (lokalni liderzy, samorządowcy, dziennikarze). Ważne jest i to, czy festiwale, których „misje” zawierają elementy aksjonormatywne mają genezę spontaniczną (oddolną, pochodzącą od artystów, społeczników, mieszkańców) czy raczej strategiczną (narzuconą odgórnie przez decydentów, sponsorów, podmioty finansujące festiwal).

2. Rodzaj badań:

Badania festiwali wymagają zastosowania wielu różnych metod. Pracę rozpoczniemy od analizy źródeł. Projekt zasadniczo jednak będzie opierał się na narzędziach i technikach etnografii terenowej. Będziemy przeprowadzać wywiady (metoda jakościowa) oraz ankiety (metoda ilościowa). Zastosujemy technikę obserwacji uczestniczącej, zapisy audio, foto i video. Wielu dobrych efektów spodziewamy się po badaniach w grupach fokusowych; są to dobre miejsca do wymiany doświadczeń i tworzenia nowych rozwiązań. Nowatorską częścią metodologii będą techniki badawcze z wykorzystaniem sztuki: malowanie na płótnie, tworzenie folderu reklamowego festiwalu, wymyślanie sloganów, opisywanie uczestników itp. Dzięki temu badania prowadzone w specyficznej „sytuacji festiwalowej” nabiorą charakteru aktywnego i społecznościowego, pobudzającego samoekspresję.

Materialnym efektem badań będzie publikacja książkowa. Chcemy jednak, by towarzyszyła jej wystawa rezultatów badań z wykorzystaniem sztuki: będą to zamalowane płótna, „foldery reklamowe”, wszelkie inne ilustracje, slogany, inskrypcje itp.. W ten sposób upowszechnianie wyników badań może przybrać formę wielozmysłową, bardziej otwartą i angażującą od standardowej monografii naukowej.

3. Znaczenie projektu:

Nasze badania mają być odpowiedzią na deficyt badań łączących festiwale oraz festiwalizację ze sferą wartości/norm. Mamy nadzieję, że stanie się ważnym przyczynkiem do pogłębionego rozumienia procesu festiwalizacji. Dodatkowym celem jest rozwijanie, nadal rzadko u nas praktykowanych, metod badań posługujących się sztuką. W konsekwencji, pragniemy dołożyć ważny element do aksjonormatywnej mapy polskiej kultury współczesnej.